

	Центрально український державний університет імені Володимир а Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ			
		Статус дисципліни <i>обов'язковий компонент (цикл загальної чи фахової підготовки)</i>			
Галузь знань		01 Освіта/Педагогіка			
Спеціальність		016.02. Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка)			
Освітня програма		Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка і логопедія)			
Рівень вищої освіти		Бакалавр			
Форма навчання		Денна			
Курс		3			
Семестр		5			
Обсяг дисципліни		Кредити	3	Години	90
		Лекційні			16
		Практичні/семінарські			16
		Лабораторні			
		Самостійна робота			58
Семестровий контроль		Залік			
Викладач		Окольніча Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти			
Контактна інформація		t.vladimirovna.75@ukr.net			
Кафедра		Спеціальної освіти			
Факультет		Освітніх наук та мистецтв			
Предмет навчання		Навчальна дисципліна сприяє розвитку творчого мислення здобувачів освіти щодо планування і організації власної науково-педагогічної діяльності; ознайомлює студентів з науковими підходами до вирішення задач дослідницького характеру в сфері освіти і педагогіки; готує до аналізу актуальних проблем у сфері освіти; виявленню творчості до пошуку, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.			
Мета		Метою курсу є опанування студентами системи знань з науково-педагогічного дослідження, поглиблення уявлень про його методологічні основи; формування у них знання щодо видів, принципів організації та методів здійснення науково-педагогічного дослідження в спеціальній освіті; розвиток інтересу до науково-педагогічних проблем у сфері освіти та спеціальної освіти, формування умінь аналізувати, інтерпретувати науково-педагогічні явища, причинно-наслідкові зв'язки між ними на основі узагальнення і систематизації знань з освітніх наук; розвиток уміння здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло доносити власні міркування; удосконалення дослідницьких умінь, які дозволять досягти високого рівня самоорганізації професійної діяльності.			
Компетентності		Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної			

	та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <i>Загальні</i> ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. <i>Спеціальні</i> СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами. СК-8. Готовність до діагностико -консультативної діяльності. СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації. СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Програмні результати	РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження. РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально- типологічних відмінностей. РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти. РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.
Зміст дисципліни	<u>Розділ І. Методологічні основи науково-педагогічних досліджень.</u> Тема 1. Методологічне забезпечення науково-педагогічного дослідження. Значення навчальної дисципліни для становлення фахівця спеціальної освіти. Особливості змісту та будови навчального курсу. Особливості науково-педагогічного дослідження у спеціальній освіті. Науково-дослідна робота студентів, її значення для становлення професіоналізму фахівця в галузі спеціальної освіти. Система науково-дослідної роботи студентів у закладі вищої освіти. Принципи організації науково-дослідної роботи студентів. Методологія – наука про наукове пізнання. Наукове пізнання як об’єкт дослідження. Наукове обґрунтування практики й методологічні умови успішного наукового пізнання. Основні методологічні підходи в дослідженні педагогічних проблем: системний, синергетичний, особистісний, діяльнісний, антропологічний,

цивілізаційний, культурологічний, етнопедагогічний, компетентнісний, інші.

Тема 2. Специфіка наукової діяльності в галузі освіти.

Науково-педагогічне дослідження, його компоненти. Види науково-педагогічних досліджень: теоретичні, емпіричні, фундаментальні, прикладні, кількісні та якісні дослідження. Співвідношення фундаментального і прикладного в науково-педагогічних дослідженнях.

Структура прикладного педагогічного дослідження. Вимоги до результатів науково-педагогічних досліджень. Показники цінності наукового дослідження в педагогіці.

Джерела інформації в науково-дослідній роботі. Монографія. Стаття. Збірка наукових праць. Дисертація. Автореферат дисертації. Їх сутність, різновиди.

Методика вивчення літературних джерел. Способи короткої фіксації інформації: анотування, тезування, реферування, конспектування, логічне структурування тощо. Їх опрацювання в процесі дослідження.

Тема 3. Методи науково-педагогічного дослідження.

Поняття про метод. Метод науково-педагогічного дослідження. Класифікації методів науково-педагогічного дослідження.

Емпіричні методи педагогічного дослідження: спостереження, анкетування, бесіда, проєктивні методи, експеримент, аналіз змісту педагогічних документів, вивчення передового педагогічного досвіду. Деякі способи виміру в педагогічному дослідженні.

Теоретичні методи педагогічного дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, методи моделювання, методи формалізації. Їх сутність, специфіка застосування в педагогічному дослідженні.

Порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження: генетичний метод, порівняльний, порівняльно-історичний, історичний методи. Комплексне застосування методів в науковому педагогічному дослідженні.

Розділ II. Логіка науково-педагогічних досліджень.

Тема 4. Загальна логіка і структура науково-педагогічного дослідження.

Етапи виконання науково-дослідної роботи. Послідовність виконання, характеристика кожного етапу. Вибір і обґрунтування теми дослідження. Визначення об'єкта та предмета дослідження. Формулювання мети і завдань дослідження. Аналіз досліджуваної проблеми (літературний огляд). Розробка гіпотез дослідження. Підбір групи досліджуваних. Вибір методів (методики) проведення дослідження. Проведення дослідження. Обробка результатів дослідження. Узагальнення результатів дослідження. Формулювання висновків і

практичних рекомендацій. Методологічна рефлексія в науковій роботі. Будова основної частини дослідження. Типовий зміст наукових робіт різних рівнів.

Тема 5. Види навчально-дослідної роботи студентів.

Особливості науково-дослідницької роботи студентської молоді. Реферат як найпростіший вид навчально-дослідницької роботи студента. Вимоги до написання реферату. Тези доповіді та наукова стаття.

Тема 6. Представлення результатів науково-педагогічного дослідження.

Види оформлення звіту про науково-дослідну діяльність. Особливості структури опису результатів кількісного дослідження (вступна частина, огляд літератури, методологія та методи дослідження, аналіз результатів, дискусія за результатами дослідження, висновки, посилання, додатки). Особливості структури опису результатів якісного дослідження (вступна частина, опис процедури проведення якісного дослідження, знахідки та тематичний аналіз результатів дослідження, дискусія, посилання, додатки).

Тема 7. Академічна доброчесність у наукових дослідженнях.

Академічна доброчесність – інструмент забезпечення якості вищої освіти. Забезпечення академічної доброчесності у наукових дослідженнях. Особливості дотримання принципів академічної доброчесності: зарубіжний досвід (на прикладі Польщі). Модель академічної доброчесності в Швейцарії: цінність досвіду для України.

Критерії оцінювання роботи студентів

Максимальний бал оцінки рівня знань з теми під час усного опитування на семінарському занятті – 5 балів:

- 5 б. - знання є глибокими, міцними, узагальненими, системними; студент вміє застосовувати знання творчо, його відповідь характеризує вміння самостійно оцінювати різноманітні педагогічні ситуації, явища, концепції та теорії, виявляти й відстоювати особисту позицію; вдало ілюструє теоретичні положення;
- 4 б. - студент знає ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, усвідомлює зв'язки між ними, самостійно застосовує знання в стандартних і нестандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна; інколи допускає незначні помилки у відповідях;
- 3 б. – студент знає найсуттєвіші істотні ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна, хоча їй бракує власних суджень; допускає незначні помилки у відповідях і під час виконання практичних завдань;

- 2 б. - відповідь при відтворенні матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Наведені приклади не отримують достатньо глибокого педагогічного аналізу, що свідчить про низький рівень сформованості дослідницьких умінь.

- 1 б. – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань; студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття.

Максимальний бал оцінки за виконане науково-дослідне завдання – 20 балів. Виконання науково-дослідного завдання має на меті розвиток навичок професійного самовдосконалення.

При визначенні оцінки застосовуються наступні критерії:

- актуальність обраної проблеми дослідження, належна обґрунтованість актуальності;
- відповідність вимогам
- повнота розкриття проблеми;
- логічність викладу матеріалу, співвідношення фактів і висновків, чіткість розкриття головної думки, переконливість висновків;
- дотримання наукового стилю викладу матеріалу;
- наявність правильних посилань на першоджерела; достатня кількість літератури у списку, її відповідність текстовим посиланням.

20 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність.

Робота відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.

Чітко сформульовані мета і завдання. Багата джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.

Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки відповідають змісту роботи.

Студент дотримався вимог до наукового стилю викладу матеріалу та академічної доброчесності.

19-15 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність.

Робота відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.

Чітко сформульовані мета і завдання роботи. Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.

Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки відповідають змісту роботи.

	Студент не завжди дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу. 14–10 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Недостатньо переконливо обґрунтована її актуальність. Робота не повністю відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць. Мета і завдання частково відповідають темі роботи. Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми. Виклад матеріалу не завжди логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки не повністю відповідають змісту роботи. Студент часто не дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу. 9-5 балів – ІНДЗ виконане самостійно, у змісті є спроба обґрунтування важливості теми; мета, завдання поверхнево сформульовані, наявний загальний зміст роботи, вказані загальні висновки, оформлена робота згідно вимог. 4-1 балів – ІНДЗ виконане частково, обґрунтування вибору теми відсутнє; мета, завдання визначені не належним чином, зміст роботи не чітко розкритий, висновки носять описовий характер.
Політика курсу	Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотукаїнському державному університеті імені Володимира Винниченка». Студенти, викладачі мають дотримуватися ЕТИЧНИЙ КОДЕКС університетської спільноти в Центральнотукаїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. <i>Академічна доброчесність.</i> Очікується, що ІТЗ студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов’язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. <i>Відвідування занять та поточний контроль.</i> Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

	Недопустимі під час вивчення навчальної дисципліни пропуски та запізнення без поважних причин на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання. Підсумковий контроль. Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі заліку у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Завданням заліку є перевірка розуміння програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу залік оцінює рівень засвоєння компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.
Інформаційне забезпечення	Офіційний сайт ЦДУ: http://www.kspu.kr.ua/ua/. http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html http://pidruchniki.ws/17530607/pedagogika/ponyattya_istoriyi_pedagogiki http://ebooktime.net/book_346.html http://eduknigi.com/ped_view.php?id=25 http://www.info-library.com.ua/books-text-466.html http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/Djurin/index.php http://jorigami.narod.ru/PPcorner/Classics/Komensky/Komensky_Ya_n_Amos_Velikaya_didakt_izbr.htm http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znphnpu/ZNtNDR/2008_28/9.htm 1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/education/average. 2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/education/average. 3. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua 4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/ 5. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.osvita.com 6. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://znannya.info 7. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fbclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlepbBQUXX47kRw__Z8Qc 8. Освіта України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita-ukrainy.com.ua Освіта UA [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua 9. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra. Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about

	10. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://shr.name/cTv6O 11. Освітній портал "Освіта.UA". http://osvita.ua 12. Освітянська мережа України. www.ednu.kiev.ua 13. Освітній портал «Naurok.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://naurok.com.ua, 14. Освітній портал «Vseosvita.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vseosvita.ua) 15. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.intellect-invest.org.ua 16. Е-бібліотека – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»: www.ussf.kiev.ua 17. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/ 18. Електронний браузер та тренажер МКФ. Режим доступу до ресурсу: https://stage.icfinedu.org/browser
Матеріально-технічне забезпечення	<i>Аудиторія теоретичного навчання, проєктор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</i>